

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret; izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročnina in inserati naprej. Vsi rokopi, pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravištvo „Korošca“ v Kranju. Rokopi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 14.

V Celovcu, v soboto, dne 12. junija 1909.

Leto II.

Občni zbor krščansko-socialne zveze.

(Dopis iz Št. Jakoba v Rožu.)

Ker pri nas ne poznamo bolj natančno delovanja krščansko-socialne zveze v drugih slovenskih krajih, na Koroškem pa to delovanje v narodnem oziru tudi ni bilo posebno vidljivo, smo z radovednostjo pričakovali ta shod. Navdušeni pri nas ljudje prej niso mogli biti, ker, kakor rečeno, še nismo slišali, da bi bila ta zveza v drugih krajih se potegovala za nas obmejne Slovence. Ker je sedaj skoro cela kranjska dežela v rokah klerikalcev in je krščansko-socialna zveza tam vsemogočna, bi morali to delovanje za narodno probujo Slovencev vendar že čutiti, ali vsaj kaj denarja bi bili lahko nabrali za obmejne Slovence, če nas tako ljubijo. Pa vsega tega dosedaj ni bilo. Zato smo bili radovedni, kaj bo, in marsikateri je pričakoval, da bo izvedel, kaj je ta zveza za nas po drugih deželah že storila.

Pričakovali smo velike udeležbe, toda če je bilo vseh skupaj z nami vred par sto, je bilo veliko. Navdušenja pa tudi nismo nikjer videli. Govorilo se je še precej veliko, tudi nek Hrvat iz Siska nas je pozdravil. Eden je priporočal skioplike, to je nek aparat s slikami za društva, drugi društvene dome. Najbolj so se zadeli govorniki, ki so govorili proti pijančevanju. Razpravljalo se je, v kake odseke je treba razdeliti krščansko-socialna društva, da lažje delujejo. Toda kaj so ta društva dosedaj že storila za slovensko obrambo, tega nismo slišali. Po Kranjskem, kjer imajo toliko moči in veljave po deželi, ali pa na Štajerskem, kjer so pri deželnozbojskih volitvah zmagali na deželi tudi klerikalci, bi bili vendar lahko precej nabrali za nas, če so tako navdušeni. To navdušenje pa sega menda samo do žepa — v žep pa ne več!! O tem tudi g. dr. Brejc niso vedeli nič povedati. G. dr. Ehrlich so trdili, da so framazoni — to so menda frajmavrerji, ki nič ne verujejo, vneli boj med avstrijskimi narodi, da bi uničili Avstrijo. Čudno se nam pa zdi, zakaj da se nemški krščanski socialci ali klerikalci, ki bi morali vendar tudi živeti po naukih sv. vere, pu-

stijo od frajmavrerjev komandirati. Kajti nemški krščanski socialci so ravno taki hudi Nemci kakor nemški nacionalci. Tudi nemški krščansko-socialci nam ne privoščijo nobene pravice in ponemčujejo Čehe na Dunaju, kjer je vendar župan „krščanski“ Lueger. Njih listi na primer, tudi „Käntner Tagblatt“, ravno tako zabavljajo čez nas, kakor drugi nemški listi in so zdaj krščanski socialci v parlamentu zvezani z najhujšimi Nemci, proti Slovanom. Ali smejo imeti nemški krščanski socialci drugo vero ali drugo krščanstvo, ali pa to ni res, da bi bili „frajmavrerji“, o katerih ne vemo, kje da so, vzrok, da ne dobimo naših pravic.

Pri takih premišljevanjih smo se razšli brez pravega navdušenja; želimo pa vsi, da bi nam krščansko-socialna zveza, če je res samo slovenska — res kaj pomagala in delala za nas, kakor vemo, da dela naša družba sv. Cirila-Metoda.

Dopisi.

Borovlje. (Puškarska zadruga.) Odkar je odstopil radi starosti prejšnji ravnatelj zadrugnih tovarn, gospod Filip Pošinger, so se razmere pri zadrugi za delavce in male mojstre, ki izdelujejo posamezne puške dele, jako poslabšale. Pod vodstvom gosp. Pošingerja je imela puškarska zadruga vedno dovolj naročil, tako da smo dobili mi mojstri pri zadrugi dosti dela in nismo bili odvisni od drugih liferantov. To je pa smrdelo posebno našemu županu in liferantu Ogrizu, ki je delal že dolgo časa na to, da bi spravil na čelo zadrugnih tovarn človeka, ki bi bil njemu po godu. Posrečilo se mu je to res in dobili smo za direktorja gosp. Hoinika, kateri je sicer slep privrženec boroveljske nemškutarije, ali brez vsake sposobnosti za svoj važni posel. Tekom dveletnega poslovanja je ta človek pripravil tako daleč, da je zadruga izgubila vse prejšnje odjemalce in zabredla globoko v dolgove, tako da mojstri že od lanske jeseni pri zadrugi ne dobimo več dela. Tudi delavci v zadrugnih tovarnah veliko manj zaslužijo in bo tudi nekaj odpuščenih, ker pomanjkuje dela. Ogriz in Sidmarka, ki ima pri njem investiran denar, sta z Hoinikom seveda

prav zadovoljna. Zadovoljen je tudi gosp. Hoinik sam, ker si je zredil že lep trebušček, tudi nos mu je postal vsled dobre pijače, ki si jo sedaj lahko privošči, malo kufrast. Med mojstri pa vlada obča nezadovoljnost in ogorčenje, ki bo pometla pri prihodnjem občnem zboru temeljito Hoinika in celo Ogrizovo kliko.

Več puškarskih mojstrov.

Borovlje. Pred triinpol leta je umrl tukaj v lovskih krogih dobro znani puškar in c. kr. dvorni zalagatelj gosp. A. Antonič. Po njegovi smrti sta nadaljevala obrt njegova žena in starejši sin. Ker je pa kratko po smrti gosp. Antoniča umrl tudi sin, je bila tvrdka prodana. Kupila jo je Zidmarka, ker so se Nemci bali, da bi je ne kupil kak Slovenec, posle pa oskrbuje puškarski liferant Markus Ogriz, poleg Trnjakovega Jozeja najstrupenejši sovražnik Slovencev. No, na tem, da je Antoničevo tvrdko kupila Zidmarka in jo izročila Ogrizu v oskrbo, sicer ni nič nepostavnega; kar se nam pa zdi nepostavno, je dejstvo, da se vedno anonisira in dopisuje pod naslovom A. Antonič, c. in kr. dvorni založnik. S tem se slepi ljudstvo, ki mora potemtakem misliti, da je firma še vedno v posestvu solidnega g. Antoniča, ki je bil samo osebno opravičen rabiti priimek c. kr. dvorni založnik. Sicer je dobil načelnik puškarske zadruge gospod Just že lansko leto od strani okrajnega glavarstva v Celovcu naročilo, da opozori Ogriza na nepostavnost glede rabe priimka c. kr. dvorni založnik, toda g. Just se z ozirom na svojo gostilno in z ozirom na prismojene boroveljske nemškutarje, kateri bi mu utegnili zameriti, ne upa odločno postopati proti vsemogočnemu županu in pileju Ogrizu. Zato pa upamo, da bo c. kr. okrajno glavarstvo samo nastopilo proti Ogrizu in mu pojasnilo, da tudi on in Zidmarka ne smeta v Borovljah počenjati vse, kar hočeta.

Rožek. V bližini je prinesla Drava pred kratkim zopet neko človeško žrtev seboj. Bilo je to dekle, ki je moralo že v zgodnji mladosti pustiti življenje. Ker je bila skoro čisto slečena, se pri nas ugiba, na kak način da je to dekle storilo smrt. To je tembolj dvomljivo, ker ni bilo

PODLISTEK.

Turki in njih vera.

(Po A. W. Grubeju.)

Pridrla je vojska iz turških krajin,
Tovar'ša nje smrt in razd'janja;
Naš Triglav je videl iz jasnih višin
Veliko nadlog, pohijanja.
Sovražnikov štel ni junški Sloven'c,
On hotel je smrt al' zmage ven'c;
Krv so prelivali, Turke pobijali,
Zadnjič zadobili zmage so ven'c.

Še se spominjamo grozovitega, nečloveškega klanja, ropanja in požiganja divjih turških čet in marsikaterega še zdaj pretrese do mozga ob spominu na slabe čase turških vojsk. Toda grozni časi so minuli, ne vrnejo se več, četudi je med slovenskim narodom še občeznana pripoved o zopetnem prihodu divjih Turkov. Oni živijo tiho v svoji deželi in skoraj bi se prej tako vsiljivega naroda ne zavedali več; nepričakovana aneksija Bosne in Hercegovine pa jih je zdramila iz njihovega mirnega življenja.

Velika resnost znači ta narod. Vse je pri Moslemih svečano in enakomerno, oni imajo takorekoč le eno misel, to je na boga in eno navado,

ta je lenoba. Svetovnoznana malomarnost tega naroda provzroča njega vera. Ona namreč uči, da je človeku sreča ali nesreča že prirojena, da doseže torej srečo, ako mu je namenjena, tudi brez dela in da ga pa dohiti tudi nesreča kljub njegovi pridnosti in marljivosti. Zavoljo tega je tudi gospodarstvo pri Turkih na zelo nizki stopinji, kajti vsak obdeluje samo toliko svojega polja, kolikor mu je neobhodno potrebno za obstoj življenja. Njih lesene, na pol podrti kočje se majejo skoraj pri vsakem pihu vetra. Tudi po mestih niso navadna poslopja nič v boljšem stanju. Zvečer, kadar se začne nad mestom raz obeh minaretov glas Imana, kakor rajski koncert, se prične ura molitve in vsak Moslem se poda v svoje borno kočje.

Najimenitnejši, najsvetejši kraj vseh Moslemov ali Turkov je Mekka. Sveto mesto, rojstni kraj prorokov, občni romarski kraj vseh Moslemov, katerega mora vsak vernik obiskati vsaj enkrat v svojem življenju, ako hoče mirno umreti; razprostira se v ozki dolini, obdani od golih gor. V južni polovici mesta, kjer se dolina najbolj razprostira, stoji Beit-Ulah (hiša božja) ali pa velika mošeja v Mekki s svetovno znanim kamnom Kaaba. Ta kamen dá mošeji šele pravi pomen, kajti tudi po

drugih mestih na vzhodu so enake mošeje, da, še celo lepše.

Mošeja je podolgasto stirioglasto poslopje, stoječo od severovzhoda proti jugozapadu; dolga je 250 korakov, široka pa 200. Kroginkrog zida stoje znotraj stebri, in sicer na severni strani štiri vrste, drugje tri. Štiri in štiri veže obok. Število teh obokov je 152. Raz teh obokov visijo povsod svetilke. Izmed teh gorijo nekatere vsak večer, vse pa samo, kadar je „Ramadan“ (post). Stebri so 20 čevljev visoki in 1½, do 1¾, čevlja debeli ter iz sivga granita. Celo poslopje je zidano zelo nepravilno, kajti mošeja se je večkrat podrli, poskodovala in v novič sezidala ali popravila.

Od hodov, obdanih s stebri, pelje sedem potov proti v sredi poslopja stoječi Kaabi ali sveti hiši. Pota so z drobnim peskom potrošeni in tako široki, da gre štiri do šest oseb lahko v eni vrsti. Prostori med poti so poraseni s travo, ki dobiva svojo življensko moč od vode svetega studenca „Cemcem“. Voda kaplja iz vrčev, postavljenih v dolgih vrstah, ter se potem raztaka na vse kraje.

Kaaba je majhno, trdno poslopje, 18 korakov dolgoti, 14 širokosti in 35 do 40 čevljev visokosti. Mohamedanci verujejo, da je bil Abraham prvi postavil Kaabo in da mu je Ismael podajal kamne,

videti na njej nikakih ran. Vpeljala se je seveda sodna preiskava, ki bo, upamo, dognala, ali je tukaj hudodelstvo ali pa nesreča.

Vellkovec. (Junaštvo nemško-nacionalnega učitelja.) O binkoštih je bilo v neki mestni gostilni več slovenskih usnarjev, ki so kajpada govorili slovensko. Kar pride v to gostilno mladi nemško-nacionalni učitelj Bohrer iz Vovbrer. Čeravno ta mladenič, ki se še ni prav posušil za ušesi, je kruh v slovenskem kraju in bi moral vzgojevati slovenske otroke, se je takoj razkoračil in se začel kregati, ko je zaslišal slovenske glasove. Vpil je, da je Velikovec nemško mesto, da se mora v Velikovcu govoriti nemško, da je tista miza, kjer so sedeli Slovenci, nemška miza, in še več takih neumnosti. Misli je, da se bodo usnarji pred njegovo surovo modrostjo kar ustrašili tembolj, ker je začel klicati celo gostilničarja na pomoč. Toda gostilničar je dobro vedel, da živi od slovenskih grošev ravno tako, kakor tudi skoro celi Velikovec. Zato se pa ni hotel vmešavati v ta prepir in Bohrerček je ostal sam. Usnarji pa tudi niso hoteli dolgo poslušati čivkanja tega fantiča, in eden mu je pokazal, da ima prav močne roke. To je Bohrer zastopil in pravočasno odnesel pete, kajti sicer bi se mu bilo pripetilo, da bi on dobil tisto nazaj, kar večkrat obljubljuje svojim otrokom. Prihodnjič pa naj le pazi, kajti zna se zgoditi, da bo res enkrat občutil slovensko roko.

Borovlje. Na Dobravi se vrši od 6. do 13. t. m. koroško deželno streljanje. To je dobro za Borovljane, ker pride mnogo tujcev k nam, kateri vendar pri nas pustijo nekaj denarja. To se nam čudno zdi, da naši posili - Nemci tudi to prireditve izrabljajo v svoje črne namene. Namesto koroških in avstrijskih zastav so razobesili skoraj samo nemške, znane frankfurtarice, pa brez — hrena. To so ti patriotje; pa se tudi ni čuditi; kdor zataji svoj rod, zataji tudi svojo domovino, izgubi ljubezen do nje in postane — Prus. Omeniti hočemo samo še to, da je občinski policaj ponujal po hišah frankfurtarice; to je čisto nepotrebno, kajti na ta način izgubi policaj, ki nosi kakor kak kramar ali jud bandera pod pazduho, ves respekt med ljudmi. Tudi to ni prav, ako so se nemška bandera nakupila na občinske stroške. Toda o tem, kako »havzvajajo« pri občini z denarjem, posebno s tem, kako so nekaj prodali nekaj občinskega sveta po 16 helarjev kvadratno klaftro, a zdaj kupili nazaj ta svet po 9 kron za kvadratno klaftro, o tem drugikat.

Celovec. (Ogenj.) V Porečah ob Vrbskem jezeru se je te dni vnela trava iz neznanega vzroka. Vsled suše je trava skoro popolnoma suha, tako da je imel ogenj lahko delo. Sreča je bila, da so prišli ljudje, ki so ogenj takoj udušili, ker bi sicer znal ogenj uničiti cel gozd v okolici.

Libelliče. (Suša.) Že v zgodnji spomladi je začela letos suša, ki zna imeti zelo slabe posledice za kmeta. Že sedaj je gotovo, da bo letošnja žetev precej slabša kakor lanska. Pri tem zelo trpi kmečki stan. Sedaj nam hočejo zopet

kateri so po božji vsemogočnosti v kvadre vsekani sami zrasli iz zemlje. Še zdaj se vidi na severni strani Kaabe plitva jama, pokladana z mramorjem, kjer sta menda Abraham in Ismael delala apno in mort; kraj se imenuje »El Madšen«. V bližini je bil kamen, na katerem je stal Abraham pri zidanju Kaabe in kateri se je pomikal v primerju z visotino Kaabe vedno višje in višje iz zemlje. Na tem mestu morajo romarji opraviti predpisano molitev.

V severozapadnem kotu Kaabe, ne daleč od vrat, kakih 4 do 5 čevljev nad zemljo, stoji znani »črni kamen«. Mohamedanci verujejo, da je kamen padel iz nebes, in sicer ga je bog dal Abrahamu po angelu Gabrijelu kot poseben znak božje milosti. Oni tudi trdijo, da je bil v začetku čist in prozoren, postal pa je črn in neprozoren, ko se ga je dotaknila netista ženska. Kamen je vobče podoben krogli, kakih 7 col dolg in valovitega površja, ker je sestavljen iz 12 manjših kamenov, različne velikosti. Od milijonov poljubov in ker se ga ljudstvo vedno dotika, je kamen že skoraj popolnoma oglajen tako, da se težko spozna njega sestav. Barva je sedaj temnorjava. Podlaga, na kateri kamen leži, je obrobjena s srebrom, obkovanim z zlatom in zlatimi žebli. Dalje prih.

naložiti nove davke, podražiti hočejo vse, za pomoč kmetu pa se nihče ne gane. Če pojde tako naprej, ne bomo mogli sčasoma več zmagovati bremen, katere nam nalaga država v vedno večji meri. Lansko leto je bilo žito bolj poceni, toda to ne koristi niti kmetu, niti delavcu, kajti židovski špekulantje so pokupili velike množine žita, katero letos prodajajo neprimerno dražje ravno z ozirom nato, ker letos ni pričakovati najboljše žetve. Obračamo se pa na naše poslance, da napravijo v tem oziru primerne korake v pomoč kmetom.

Borovlje. Strašansko jezo kuhajo naši dajnacelniki, ker so videli »Sokole« korakati skozi Borovlje. Po vseh nemških listih zmerjajo radi tega, v državnem zboru so napadli celo g. okrajnega glavarja, kakor da bi ta kaj mogel zato, da imajo »Sokoli«, kakor vsako drugo društvo, pravico, da se pokažejo tudi na zunaj. Kaj bi rekli borovski turnarji, če bi jim okrajni glavar poslal prepoved, da ne smejo nikamor drugam kakor v »Rosentalerhof«. Če imajo pravico turnarji ali pa pevci hoditi v druge kraje, imajo slovenski »Sokoli« ravno tisto pravico, in če borovski župan izda še toliko prepovedi in zapovedi! Zapomnite si to in ohladite svojo kri, kajti prevelika vročina Vam škoduje.

Svetnavas. (Cajzelčevo [čižekovo] gnezdo.) Po naključju je dobil nek kmet cajzelnovo gnezdo, ko je popravljal grmovje pri nekem potoku. In res ima ta mali ptič njegovo gnezdo tako umetno napravljeno, da ga skoro ni mogoče dobiti s prostim očesom, in res je, da ga more iskati, kakor pravijo z zrcalom ali pa v njegovi senci, če seže na vodo, da ga vidi v vodi. Gnezdo ima podobno jajca in ima čisto dnevno barvo, od zunaj je iz same pajčevine in čisto z malim mehkom napravljeno. Od znotraj ima najfinjše ptičje perje in zgoraj na koncu ima majhno luknjo, proti jugu obrnjeno, katere ne zapažiš na noben način, akoravno bi videl ptiča ven zleteti. V gnezdu je bilo pet majhnih jajčkov, kateri so se po nesreči pomečkali, ko se je smreka podrla. Celo to majhno pohištvo tega dobrega pevca je tako umetno napravljeno, da ga ne napravi nobena strokovna človeška roka. In res je, kar pripovedujejo stare pripovedke od cajzelčevega gnezda, ki so prav smešne in pomenljive, in so prišle le od tega, ker ni mogoče dobiti tega gnezda. Kdor si ga želi ogledati naj pride dotičnemu najditelju v Svetnovas. Značiti bi se kdo rad delal umetnosti s tem gnezdom. Najditelj tega gnezda je bolj ponosen, kakor lovci, ki hodijo na petelina, ker tega vendar le vsak lahko dobi, ker je velik, slep in gluh kadar poje, cajzelčevo gnezdo pa ne!

Timje. (Požar.) Pred nekaj dnevi je izbruhnil v gozdu tukajšnje posestnice Ane Thaler velik ogenj, ki se je jako hitro razširil ter požgal mnogo trave ter drevja. Požarna bramba se je sicer trudila pogasiti ogenj, toda šele po dolgem času se je posrečilo omejiti ogenj, tako da se ni dalje razširil. Pravijo, da je ta požar po ne previdnosti zakrivila neka dninarnica pri Ani Thaler.

Jezerko. (Pogreb.) Dolg izprevod se je pomikal dne 21. prošlega meseca po cesti proti pokopališču k Sv. Ožboltu. Spremljali so k zadnjemu počitku po domače Anzelnovo mater, gospo Amalijo Muri, ki je preminula za pljučnico v 61. letu njene dobe. Veličasten je bil ta izprevod, broječ na stotine ljudi! In kako ne bi! Saj je bila rajnica malone vsakomu znana tja do Železne Kaple in je zlasti v Beli — v svojem ljubkem zavičaju, zibelka ji je tekla v vrlo narodni Skalarjevi hiši — štela mnogo znancev še izza detinske dobe. Ondi je popevala ob obrežju bistre, divje bobneče Bele v krogu svojih ožjih sorodnikov milodoneče slovenske pesmi. In da se je smela zvati za Slovenko, to je bil njen ponos do zadnjega! — Tužna vest o nenadni, nepričakovani smrti blage pokojnice nas je pretresla tembolj, ker smo si v svesti, da za vedno ostavlja do skrajnosti potrtega moža, ki je ljubil svojo ženo iskreno, ki je skrbel zanjo po očetovsko! In obratno je i pokojna žena izpolnjevala napram svojemu soprogu vse dolžnosti — bila je z eno besedo pridna, vzorna in gostoljubna gospodinja. Da bi le dvojica hčera, ki plakati po zlati mamici, nikdar ne pozabila, da je slovenski jezik najmilejši. To veljaj posebno Ivani, ki živi že dokaj let v tirolskem vzduhu! Mi ostali pa kličemo: »Zasnula si, ljuba Malka,

zasnula na veke, a med nami ostaneš živa; spomin na Te ostane svež, mlad! Spavaj mirno v gomili domači! Na svidenje nad zvezdami!»

Beljak. (Nesreča nikoli ne praznuje.) Na binkoštni pondeljek sta utonila v jezeru Sv. Lenarta dva hlapca in en konj voznika Majerja. Nesreča se je dogodila tako-le: Omenjena dva hlapca sta gnala Majerjeve konje v jezero Sv. Lenarta kopat. Ko so se konji že skopali, podal se je eden izmed hlapcev jahaje na konju še enkrat v vodo. Ker pa globin jezera ni natančno poznal, zašel je na neki nevaren kraj, kjer voda mahoma postane mnogo globokejša. Ko je konju zmanjkalo tal, vspnel se je s prednjimi nogami in vrgel raz sebe jahajočega hlapca. K nesreči dotični hiapec ni znal plavati, držal pa se je precej časa za konjevo uzdo in klical svojega tovarša na pomoč. Ta se je res podal v vodo z upanjem, da bo rešil potopljajočega se hlapca, ker je znal dobro plavati. Toda plavati ni mogel, ker ga je njegov tovariš prijel okoli pasu, hoteč se s tem rešiti. To bi morda še ne bilo tako hudo, ker bi se morda kljub temu dalo rešiti oba. Toda voda je hotela imeti svoje žrtve. Pri poizkusih plavanja zapletla sta se oba hlapca med konjske jermene tako, da se jima ni bilo mogoče več rešiti. Utonila sta oba. Šele pozno v noč so ju našli in potegnili iz vode.

Borovlje. Naš gospod burgermaster so dali dne 20. majnika povedati »Sokolom«, da so oni za dobro spoznali, da »Sokoli« ne smejo marširati na kolodvor, da ne smejo trobentati in da tudi ne smejo telovaditi. Sokoli pa niso ubogali g. župana, ampak so še prej na trati na Dobravi telovadili, so marširali na kolodvor in prav lepo in veselo trobentali. Zdaj pa je nemški poslanec Doberniki na Dunaju interpeliral ministra, zakaj da je okrajno glavarstvo v Celovcu pripustilo, da se je naša visoka glava tako grozno blamirala. Tudi mi damo Ogrisovemu prijatelju Doberniku prav, da se je naša visoka glava brez konca in kraja blamirala. Župan bi moral namreč poznati vsaj toliko postave in paragrafe, da bi lahko vedel, katere pravice ima. Naša visoka glava pa še toliko ne ve, da ne sme in ne more prepovedati tega, kar je dovolilo in za prav spoznalo okrajno glavarstvo v Celovcu. Visoka glava pa se je tudi zavoljo tega tako blamirala, ker je menda šele tedaj hotela prepovedati telovadbo, ko so Sokoli že bili telovadili. Tudi to ni bilo posebno pametno od našega župana, da je Sokolom zavoljo tega hotel prepovedati marširati na kolodvor, ker so prebivalci zavoljo njih menda silno razburjeni, tako da se je zavoljo tega bati pretepov. (Tlucelj, Kikolore in drugi). A ko so Sokoli in za njimi kakih sto domačinov marširali na kolodvor, ni bilo videti nobene razburjenosti in tudi ni bilo nobenih pretepov, samo navdušeni stoteri »živio« in »nazdar« klici so se slišali od kolodvora tja do Markija. To pa boli, kajneda, Pipec — Pupec?

Prihodnji borovski Sokol.

Šmarjeta v Rožu. (Poroka.) Dne 1. junija sta bila poročena gđ. Micika Sušnik, p. d. Žavrova, absolvirana slušateljica filozofije na dunajski univerzi, in g. dr. Ivan Šahla, odvetniški koncipist v Zizwieu na Gališkem. Mladima poročencema naše najiskrenejše čestitke! Gospa dr. Šahla je bila prva koroška Slovenka na dunajski visoki soli!

Spodnji Rož. Znani renegat-učitelj — imenujemo ga »maček« —, mož, ki je nekaj v Glinjah blizu Drave »deloval« in zdaj »deluje« blizu železniške postaje Svetna ves, se nam zdi vedno večji revček, ne na telesu, ampak na duhu. Akoravno bi moral sam biti izobražen, ker mora izobraževati mladino, in bi moral živeti vsaj tako, kakor zahtevajo postave, je prišel vendar že večkrat z njimi navskriž in je bil tudi sodnijsko kaznovan. Toda kaj to? To še ničesar ni proti tej-le neumnosti: Neki uradnik je tožil tega renegata-učitelja pri sodniji v Borovljah. Ko maček vidi, da bo kaznovan, pa se odreže sodniku nekako tako-le: »G. sodnik, jaz zahtevam, da zaslišite g. dr. Maurerja; on bo pričal, da me je tožil g. tožitelj samo iz narodne sovražnosti!« Ljudje božji, ki poznate Trnjakovega Jozija, smejite se in primete za za trebuh, da Vam ne poči. Take neumnosti, take budalosti bi ne naredil najneumnejši gorjanski tepec, če bi mu bilo treba zagovarjati se pred sodnijo. Ti pa, dragi maček, bodi prepričan, da Te nihče ne sovraži; samo smiliš se nam, ti revček na duhu, kajti, ko mislimo na te, prihaja nam vedno tista narodna pesem v spomin:

Mak, mak, mak po polju kima,
vel'ko, puhlo glavo ima.
Glava se zdrobi,
slama ven zleti.

Borovlje. «Freie Stimmen» so se spravile na Wernigovo družbo in za njo so cepetali drugi nemški listi kakor «Bauernzeitung», «Grazer Tagblatt» i. t. d. To so seveda listi, katerih v širšem svetu nihče drugi ne bere. Zato je tudi čisto vseeno, če ti listi Wernigovi družbi prorokujejo smrt ali življenje. Naj se g. Ogris in tisti, ki že komaj čakajo na smrt Wernigove družbe, le tolažijo, tako hitro se ne bodo kuhali na Wernigovem ognjišču. Kdor ima oči odprte, ve, da ima Wernigova tovarna vedno več dela in vedno več naročil. Preskrbljeno je pa tudi, kakor smo slišali, da se g. Ogris po slovanskih krajih ne bo mogel kazati za Slovence, kakor sedaj tako rad dela. Nasprotno pa se vidi, kakor da bi vse to zmerjanje imelo kak drug vzrok. Menda se Ogrisu godi precej slabo, kajti tistim, katerim se dobro godi, ni treba zmerjati drugih. Tudi časa nimajo zato. Znano pa je po vseh Borovljah, da se v Ogrisi tovarni neko soboto pred binkoštni delavcem ni nič izplačalo. Zastoj so čakali in čakali, toda prišel ni ne denar, ne purgermaster... Pravijo, da je takrat izginil in nikomur ni povedal, kam da je šel. Delavci so se morali tolažiti z znanim borovskim pozdravom «na pa heil». Kakor pa je dosedaj v Borovljah znano, se kaj takega v Wernigovi tovarni še ni zgodilo. Treba bo torej, da ti gospodje najprej pometajo pred svojim pragom, dokler imajo kaj pometati. Kakor se govori, se naši nemščurčki tudi strašansko jezijo, ker je Wernigova družba vendar dobila naslov «prva družba». Pravijo, da je bil Markej najmanj 50 krat v Celovcu in v Gradcu, da bi to preprečil, pa vse skupaj nič ni pomagalo. To nas veseli.

Rožek. (Kdor drugim jama koplje, sam vanjo pade.) Znano je, da so naše velike nemškutarske glave po vsej sili hotele našemu povsod priljubljenemu županu škodovati. Strašansko jim je na poti naš župan, in zaradi tega so si izmislili različne laži, da bi ga po sili ali pa z grožnjami pripravili do tega, da odstopi. Ker niso vedeli kaj drugega, obrnili so se na sodnijo, žandarmerijo i. t. d. in hujskali tudi druge ljudi k temu. Vse skupaj ni nič pomagalo. Komaj se je začela preiskava proti županu, je že bila ustavljena, ker je tudi sodnija uvidela, kaki lažnjivci so tisti, na katere so se sklicevali Leutner in drugi. Zdaj so se spomnili na neki cement, katerega je g. župan kupil že pred več leti. S tem pa so si izkopali jama, v katero bodo sami padli. Začela se je preiskava proti vsem Leutnerjevim tovarišem ravno radi tega cementa. Videli bomo, kako bo hotel drug čez drugega priti iz jame ven, in bomo ob priliki še o tem poročali.

Podkloster. (Tatvina v cerkvi.) Pred kratkim so vlomili v cerkev svetega Križa ponoči roparji in oropali nabiralnik. Nabiralnik se že dolgo ni spraznil in je bilo notri gotovo precej novcev.

Gospa sveta. Na binkoštni ponedeljek je skočila neka deklina iz vlaka, ko je šel že naprej pa ne na isti kraj, kamor se je hotela peljati. Precej je poškodovana.

Galicija. Za tukajšno šolo (Krojance) je razpisano mesto učitelja. V razpisu se slovensčine ne zahteva, akoravno prebivajo tu sami Slovenci. Kdaj bodo pa spoznale vendar že tudi šolske oblasti na Koroškem, da šola nima le naloge, da priuči nemščino in še malo kaj drugega, ampak, da mora vzbuditi v otroku ljubezen do domače zemlje, ljubezen do domačih ljudi, ljubezen do domačega jezika in da mora šola mladino tudi vzgajati, da ji mora pred vsem poslahtiti srce. Kako pa bode vzgajal človek našo mladino, kateri ne ljubi svojega naroda, kateri ga sovraži? To je čisto nemogoče! In kaj pa so posledice takega poučevanja? Vsak se lahko prepriča sam. V krajih, kjer se je v šolah le poučevalo, ne pa tudi vzgajalo k ljubezni do domovine, znajo ljudje, kateri zdaj odrastejo, sicer govoriti nemško, pa trdo. Kako so pa drugače? Sirovi so, brez lepega obnašanja, pijančevanje in pretep je v takih krajih doma, v gospodarskem oziru pa tam ljudje nikamor ne morejo. Taka mladina ne ljubi domače zemlje. Komaj čaka, da odraste, pa zapusti domači kraj in gre naprej. Domači kmetje pa so vsi obupani, ker nimajo ljudi. Gotovo nam jo šola potrebna, ali potrebna nam je taka šola, taki

učitelji, kateri vzgojijo mladino, taki, ki ljubijo domačo zemljo in domače ljudi. Če bo šlo tako dalje naprej, bomo videli, kam bomo prišli in tedaj bo že vse prepozno. Krivi na tem pa bodo tisti, ki nastavljajo tako učiteljstvo in tisti, ki imajo zraven govoriti. Pri nas smo kmetje. Kmet je podlaga države. Mi zahtevamo slovenskega učitelja. Slovenski učitelji so sinovi kmetjskih starišev, ti vedo, kaj kmetjski človek potrebuje, kaj se mu je treba naučiti in kaj ne. Takega učitelja hočemo.

Borovlje. Naši nemškutarji: Ovčarji, Činkovci in Reberniki so čisto poparjeni in obupani. Nekateri ljudje govorijo, da jima bo Trnjakov Jozef pokazal — figo. Kranjski Sokali, ki so bili pri nas, so ga menda tako navdušili, da hoče vreči «turnarsko» obleko v peč in da bo kupil sebi in svojim «turnarjem» — čujte in strmite — rdeče srajce. Tirolce sreča pamet navadno po štiridesetih letih, — morda bo Trnjaka, Činkovce in Ovčarje vendar tudi enkrat malo potrkala. Nek hudomušnež je sicer rekel, da jih bo srečala tedaj, ko bo pela lopata po v... Po našem mnenju je ta sodba malo preostra. Saj imajo saj na zunaj nekaj tirolskega na sebi in zato bo mogoče v štiridesetih letih vendarle šlo. Vederemo!

Svetovna politika.

Iz državne zbornice. Vlada je doživela minuli terek pri glasovanju o Sušteršičevem predlogu glede ogrske agrarne banke v Bosni občuten poraz. Od 516 poslancev sta bila navzoča 502 poslancev. Za predlog, ki pomeni zausnico vladi, je glasovalo 238, proti pa 242 poslancev. Pri glasovanju so se vršili burni prizori.

Rusinski klub v državnem zboru se je razcepil. Petero njegovih članov iz Bukovine pod vodstvom Vasiljka je izstopilo in ustanovi nov klub, ki hoče podpirati vladu, ostali poslanci, iz Galicije, so pa opozicionalni.

Novi davčni načrt, po katerem bi se imel vpeljati davek na dedščine in darila, je finančni minister v petek vložil v parlamentu. Finančni minister računa, da bo od tega davka deset milijonov kron letnega dohodka. V davčnem odseku, ki je imel sejo pred sestankom zbornice, je finančni minister razlagal svoj načrt o davku na poslopja. Predložiti hoče samo tisti del načrta Korytowskega, ki se nanaša na hišnorazredni davek, ne pa onega o hišno-najemninskem davku. Po novem načrtu ostaneta najnižja razreda samo za tiste hiše davka proste, ki ne služijo razkošju in samo za tiste posestnike, ki nimajo po več hiš. Od poslopij za luksus se ima v vseh razredih plačevati 50 odstotkov doklade.

Srbska vlada je pod predsedstvom kralja Petra sklenila, najeti na Francoskem 140 milijonov frankov posojila. Od tega zneska se bodo zidale železnice Zajecar—Niš, Stalec—Čačak, ki sta že začeti, na novo pa progi Kragujevac—Užice ter Kragujevac—Valjevo. Za vojne potrebe je vojni minister Živković zahteval 60 milijonov frankov, kar je ministrski svet dovolil. Ministra Protić in Milovanović odpotujeta v Pariz, da skleneta posojilo.

Vprašanje Krete zopet strasi. Listi splošno povdarjajo, da je postalo zelo akutno. Turčiji ponujajo denarno kompenzacijo, ako privoli v aneksijo od strani Grške. Turčija pa se brani in hoče koncentrirati na Kreti vojaštvo, Avstrija in Nemčija nista o tej stvari še nič odločili, vsled česar je položaj z ozirom na eventualno aneksijo Krete zelo nejasen.

Ruski car ima slabo spanje, zakaj strah pred zarotami ga preganja doma in na vseh potih. Ko bo potoval v Poltavo na proslavo zmage nad Švedi, bo progo stražilo 2000 vojakov. Car iz strahu pred zarotniki ne bo prenočil v gradu princa Kohabeja v Poltavi, marveč kar v dvornem vlaku.

Listnica upravnistva.

T. 440.

Narodne zadeve.

Slovenci, pozor! Pri okrajnem sodišču v Rožeku se bo dne 18. t. m. ob 11. uri dopoldne prodalo na javni dražbi «Čavšnikovo» posestvo v Področici št. 10, obstoječe iz ene stare hiše, v kateri je gostilna, ene nove hiše, 48 a njiv, nekaj vrta ter 1 ha in 12 a travnikov. Bati se je, da pride posestvo, ki je cenjeno na 8472 K, v nemške roke, ker «Zidmark» kupuje dosledno vsako posestvo na Koroškem! Torej, rodoljubi, pozor!

Promocija dveh koroških Slovencev. Na dunajskem vseučilišču sta promovirala doktorjem prava J. Likar, pravni praktikant pri c. kr. okr. sodišču v Ljubljani in Rudolf Silan, pravni praktikant pri c. kr. sodišču v Celovcu. Iskreno čestitamo.

Novim deželnim glavarjem koroškim je cesar imenoval poslanca Leopolda barona Ajhelburga-Labia, njegovim namestnikom pa poslanca dr. Gustava pl. Metnitza.

Odbor kmetijske družbe za Koroško se je sestavil sledeče: Predsednik ces. svetnik Supersberg, podpredsednik Fr. Kirschner; kot stalni referentje so se določili: Supersberg za osebne in blagajniške zadeve ter planinsko kulturo, dr. Lemisch za Strutzmannovo ustanovo, nakup strojev in gozdno kulturo, Kirschner za socialno politiko, pl. Knapitsch za živinozdravništvo, pl. Metnitz za drevesne in sadjerejske cene, Breitegger za živinske sejme, inšpektor Kukutsch za vse panoge živinoreje, ravnatelj Washietl za pouk, združenstvo in blagajno in tajnik Kohlert za rastlinstvo in sadjerejo. V odbor za živinorejo so bili izvoljeni Breitegger, Knapitsch, Metnitz, inšpektor za živinorejo in ravnatelj kmetijske šole.

Skupščina nemškega šulferajna se je vršila o binkošti v Bjelicah na Moravskem. Iz poročil je posneti, da je imelo društvo leta 1908 K 806.894 dohodkov in 1 milijon 115.679 K stroškov. Primanjkljaj je znašal K 13.012. Društvo ima 1572 podružnic in je priredilo leta 1908 nad 1000 shodov. — Na občnem zboru sta govorila med drugimi tudi nemški minister-krajan dr. Schreiner in neki potovalni učitelj Roland kot zastopnik katoliških Nemcev v Galiciji. Značilno je, da so vsi govorniki zamolčali pravi napadalni namen tega društva. Nemški minister dr. Schreiner si je upal celo trditi, da je društvo «Šulferajn» samo obrambno društvo, ki čuva nemško mladino pred potujčevanjem. Čudno, da je govoril tako minister dr. Schreiner. Vidi se, da je Nemce sram napadalnega, protikulturnega «Šulverajnskega» delovanja. Zato toliko prikrivanja. Koliko nežnih otročicev je odtrgalo delovanje tega požrešnega društva Slovincem na Koroškem! Koliko janjčarjev je vzgojil «Šulferajn» po drugih nenemških deželah in vendar si upa dr. Schreiner trditi, da je to društvo zgolj obrambno društvo. Vse to hinavsko prikrivanje pa ne bo preprečilo krute obsodbe, katero bo izrekla o nemških «kulturonoscih» — zgodovina. Skupščino so brzojavno pozdravili nemški krščanski socialci princ Lichtenstein, dr. Gessman in trgovinski minister dr. Weisskirchner, ki je odstranil pred kratkim na železniški progi od Budjevic do Linca česke uradnike in jih nadomestil z Nemci, akoravno leži ta proga deloma v čisto češkem, deloma pa v narodno mešanem ozemlju. «Šulferajn» je popolnoma svobodnomiselno društvo in vendar ga podpirajo tudi nemški krščanski socialci, ker so pač v prvi vrsti Nemci in potem šele krščanski socialci. Kako pa stoji z našim obrambnim društvom, s Ciril-Metodovo družbo? Če si Nemcev nikdar ne smemo postaviti za vzor, na polju obrambnega dela pa jih moramo posnemati. Brez razlike strank in svetovnega naziranja so v «Šulferajnu» vsi Nemci bratje tudi po misljenju in nazorih, tikajočih se šulferajnskega delovanja, Slovenci pa so toliko nespravljeni in nestrpni, da se niti na obrambnem polju ne morejo združiti. Mnogo se govori na različnih shodih in skupščinah o «narodno-obrambnem delu», toda vse te navdušene besede so le stare, puhle fraze, nič drugega nego humbug, agitatorično sredstvo v dosego pristranskih namenov: Stališče nekaterih Slovencev do naše edine obrambne Ciril-Metodove družbe dokazuje to trditev dovolj jasno. Kakor nam kaže preteklost, se potujčevanje narodov ne izvrši lahko, smelo pa trdimo, da se bo germanizacija slovenskega naroda posrečila, če se Slovenci brez razlike strankarskega in svetovnega naziranja ne bodo v pravem času združili vsaj na obrambnem polju.

P.

Nemška nestrpnost. Občinski zaštop v Landskronu je razposlal vsem gostilničarjem sledeče okrožnice: Občinski odbor je v eni zadnjih sej sprejel naslednji sklep: Gostilničarjem je z naprej prepovedano, v svojih gostilniških prostorih ob prošenju, gostijah, plesnih venčkih in drugih zabavnih prireditvah rabiti češke godce za godbo. Gostilničarji, ki ravnaajo proti temu sklepu, morajo plačati globo 10 K za ubožni fond. Ta sklep je naperjen proti kölstenberškim godcem, ki so se priselili s Češkega, in sedaj našli na Koroškem že drugo domovino in ki pri vseh volitvah volijo z Nemci. Storjen je iz strahu, da bi morda teh par čeških godcev čehiziralo nemško-slovensko Koroško.

Deželnozborske volitve so se v tekočem letu dosedaj izvršile v različnih kronovinah: na Koroškem in Štajerskem, na Nižje- in Gornje-Avstrijskem, na Solnograškem, Tirolskem in Predarliskem. V vseh teh deželah so socialisti napredovali, nemški nacionalci pa so znatno nazadovali v vseh deželah, edino na Koroškem in Štajerskem so si ohranili nadvlado, to pa seveda le s pomočjo hujškarije proti Slovincem in s pomočjo krivičnega volilnega reda. Na Štajerskem so dobili v splošni in kmečki kuriji nemškutarji pod vodstvom bivšega socialista Linharta hude klofute: Propadli so namreč v vseh volilnih okrajih splošne in kmečke kurije, le trgi in mesta so jim zagotovili nadaljno nadvlado. Na Koroškem smo dosegli Slovinci v vseh volilnih okrajih sicer častne vspehe, priborili pa bi si bili lahko še velevažno postojanko, ako bi bila naša oficialna politika bolj previdna in manj reakcionarna. Sicer moramo biti z vspehi prav zadovoljni, obžalujemo le, da ni bilo mogoče poslati v naš deželni zbor močnejše opozicije, ki bi vsaj zabranila marsikatero nakano zastopnikov gnilega nemčurskega gospodarstva.

Bosansko gospodarstvo. Pod tem naslovom prinaša «Pravo lido», glasilo češke socialne demokracije, 30. maja t. l. novico, da se namerava staviti v Sarajevu stalno gledališče, katero bo vzdrževano z državnimi in deželnimi dokladami. Škandal na tem je, da je to gledališče — nemško. Dejstvo je, da ondote Nemce sestejemo lahko na prstih ene roke in zato je to tem žalostnejše, ker hoče vlada spraviti narodni prepir v čisto slovanske kraje, kjer ga dosedaj še ni bilo. Ako meni povzdigniti kulturo južnih narodov, naj reši slovensko vseučiliško vprašanje ugodno in prizna tudi reciprociteto zagrebske univerze. Sicer je resnica, da avstrijska vlada s svojim dolгим nosom stika povsod tam, kjer bi ne smela, a resnim kulturnim potrebam kaže le hrbet. Ogorčeni nad tako skandaloznimi nakanami vlade si usojamo vprašati: So-li zato glasovali slovanski poslanci za aneksijo Bosne in Hercegovine, da dobijo Nemci nova tla za svojo nesramno vsenemško propagando? Zastopniki Jugoslovanov, na dan!

Koroškimi nemškutarjem v album! Češki socialno-demokratski državni poslanec Němec je govoril na zadnjem socialno-demokratskem shodu v Belgradu sledeče: „Noben narod ni tako majhen, da bi ne mogel biti svoboden in srečen. Nihče nima pravice potlačiti slabšega, in nihče nima pravice ukazovati narodom, kako imajo misliti, kaj imajo verovati in kako imajo živeti. Mi smo trdno prepričani, da ima vsak še tako majhen narod sam odločevati o svoji usodi in svobodi.“ Tako toraj češki socialni demokrat Němec. Nemškutarji! Zapišite si to zlato resnico za svoja oslovstva ušesa! Pravite, da ste najboljši naprednjaki in največji svobodomiselci, po mnenju pametnih politikov pa ste najhujši nazadnjaki in politični idiotje.

Opozorjamo na čaj, katerega bosta založila v korist družbe sv. Cirila in Metoda, gosp. Fran Kovač in Ignacij Novak pod tvrdo: „Prva slovenska zaloga čaja in ruma na debelo v Ljubljani.“ Zavitki bodo, srebrna znamka po 10, 20 in 50 vin. Zlata znamka po 30 in 70 vin. Poslovati bosta začela s 1. julijem t. l. ter opozorjamo p. n. trgovce, da blagovolijo svoja cenj. naročila v svrhu točne postrežbe že sedaj vposlati. Naročila sprejema do 1. julija solastnik tvrde Fran Kovač, Ljubljana Stari trg 12.

Gospodarska vprašanja.

Koliko velja aneksija Bosne in Hercegovine. Okupacija leta 1878 je veljala 62 milijonov kron, odkupnina, plačana Turčiji, 55 milijonov, zadnje vojaške priprave 220 milijonov, skupno 337 milijonov kron.

Pepel kot nastelja za perotnino. Lesni pepel je zelo dobra nastelja za perotninske hleve, ker ovije in ohrani perotninske odpadke ter prepreči okuženje zraka v hlevih. Tudi perotninske mrčesi se deloma ugonobi z njim. Slednje se uspešno doseže, ako se vrže pepel proti stropu in stenam, da se vsede v vse njih razpoke ter pokonča v teh se nahajajoče mrčesi. Perotninski odpadki, pomešani z lesnim pepelom, tvorijo izvrsten gnoj za zelenjadni vrt i. t. d., v katero svrha ga je dobro pomešati s prstjo.

Koliko prispeva država za ljudsko šolstvo. Država prispeva za ljudsko šolstvo le 562.152 K, čeprav znašajo stroški 87.609.960 K, katere pokrivajo občine, okraji in dežele. Torej znaša državni prispevek le 0.64 odstotkov vseh stroškov. Na Pruskem prispeva država 40 odstotkov za ljudsko šolstvo in na Francoskem 220 milijonov za šole sploh. Ker so učitelji splošno zadovoljni, da se ljudsko šolstvo podpravi, naj bi se poslanci potegovali za podržavljenje, kajti s tem bi bilo tudi deželnim financam najboljše pomagano, ker bi se jim odvzeli tako veliki izdatki.

Sladkor kot razkuževalno sredstvo. Po mnogih krajih ima priprosto ljudstvo že od nekdaj šego, da žge v sobah, kjer leže bolniki, sladkor. Zdravniki so se temu dolgo časa le smehljali. Sedaj je pa profesor pariškega Pasteurjevega zavoda Trilbert napravil mnogo tozadevnih poskusov. Dognal je, da se razvija pri žganju sladkorja nekak mravljinčasto kisli acetilenski vodik, ki je eden najbolj učinkujočih dozdaj znanih antiseptičnih plinov. Posrečilo se mu je ubijati s temi plini bacile tifusa, tuberkuloze, kolere i. t. d. Če se žge sladkor v zaprti posodi, v kateri je gnilo meso ali pokvarjena jajca, izgine takoj in popolnoma neprijetni duh.

Telefon brez žice iz Evrope v Ameriko. Z brzojavom brez žice napreduje z roko v roki telefoniranje brez žice. Poskusi, ki so se izvedli za oddaljenost okolo 300 km, so se dobro obnesli. Sedaj pa ima nastati telefonična združitev z Ameriko. Kakor javljajo francoski časopisi, je sklenila francoska vlada z Amerikancem de Forestom dogovor, po katerem ima biti v teku dveh let uvedeno telefonično združenje Eiffel-jevega stolpa s hišo ameriške družbe Equitable. Če se ta načrt posreči, imel bo kaj daleč segajoče posledice.

Gospodarski pouk v nemški armadi. Vojaki v Nemčiji se ne učijo samo korakati in streljati. Preteklo zimo so dobili oni, ki služijo drugo in tretje leto, še šolo za poljsko gospodarstvo. Tu se učijo, kako treba delati na polju in v hiši. Za učitelje so odločeni ljudje, ki imajo dosti gospodarskega znanja ter so stvarno izvežbani. Glavna skrb je, da bodo mogli ono, kar slišijo, kasneje v resnici uporabljati. Zato govorijo najprvo o eni reči, da jih vojaki dobro razumejo, potem izprašujejo sedaj enega, sedaj drugega o vsem, kar so jim razlagali. Vojaki morajo odgovarjati. Na razpolago so tudi razna orodja in priprave in uči se jih, kako se je posluževati tega orodja. Poučuje se jih tudi o trgovini, industriji in drugih panogah narodnega gospodarstva, seveda toliko, da dobijo nekaj pojma o teh rečeh ter kako se kak posel vrši. Glavni namen je, da se vojak v času službe ne odtuji kmetkemu delu, marveč se vrne domov z razširjenim znanjem in povečano ljubeznijo do kmetovanja. Učitelji jim ob vsaki priliki razlagajo, kako važno je kmetijstvo v življenju države, kako lepo življenje na vasi in kako je poljedelski poklic pred vsemi drugimi najboljši in najsrečnejši.

:: Našim rodbinom priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!

Raznoterosti.

V Novem Jorku (Amerika) bi imela iti mlada ženska po neki licenc na magistrat. Ker se je bala iti sama, šel je z njo tudi nek mož. Tam se govori angleško. Ker pa teh dveh nobeden ni znal povedati, kaj pravzaprav hočeta, je mislil občinski oče, da hočeta biti oženjena in jih je meninč, tebinč zvezal po tamošnjem običaju.

Na Bavarskem (Nemčija) je rodila kmetica otroka, kateri je imel na sredi čela samo eno veliko oko. Očesne jame (kjer imamo oči) pa so bile pokrite s kožo. Otrok je umrl hitro po rojstvu. Hranijo ga v muzeju tamošnjega glavnega mesta (Monakovo).

Psi za žandarje. Psi imajo čudno dober nos. Zato so začeli nekateri misliti, ali bi ne mogli pomagati tudi pri iskanju morilcev, tatov, roparjev in drugih hudodelnežev. Ti poskusi so se prav dobro obnesli. Seveda se pustijo naučiti le brihtni psi. Najbolj so menda za to ovčarji. Takega psa žene žandar ali policaj na kraj, kjer se je zločin zgodil ali mu da povohati kakega človeka ali kako stvar, ki je bila tam zraven. Pes leta na to okrog in prevoha vse tako dolgo, da najde zločinca. Tedaj pa zalaja, prižene zločinca sam k žandarju ali pa prileti tako nazaj in pelje žandarja ali policaja za seboj. Pes obvoha hudodelca tudi tedaj, če je v hiši, v hlevu, v kleti i. t. d. V zadnjem času je dobila take pse tudi policija na Dunaju in je gotovo, da se bode našel zanjprej vsak zločinec, ker ni treba družega, kakor le telegrafirati na Dunaj po takega psa.

V Turinu (na Laškem) je stavilo v gostilni pet fakinov z nekim živinskim kupčevalcem, da letijo po ulici, v kateri bo največ ljudi, in pretepejo vsakega, kdor jim pride nasproti. Stavili so 500 lir, to je okrog 500 kron našega denarja, in so to delo tudi res storili. Postavili so se navstric in so leteli po cesti. Kdor jim je prišel nasproti, je bil tepen, klofutan i. t. d. Neki gospe so raztrgali čez trup obleko in enega oficirja je udaril eden teh sirovežev tako z bikovko po desni roki, da še sablje ni mogel več potegniti iz nožnice. Dne 22. maja je stalo vseh pet pred sodnijo. Dobil je vsak po dve leti težke ječe. Kupčevalca, ki je siroveže s slavo napeljal k temu, še niso mogli vjeti. Kadar ga bodo dobili, šel bode sest tudi ta.

Državne železnice so imele aprila 47.167.400 kron, v mesecih januar, februar in april vkup pa 181.887.700 kron dohodkov.

Lovske puške

11 vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom priporočam 52-21

Prva borovska tovarna orožja

PETER WERNIG

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah :: Koroško. Slovenski ceniki brezplačno in poštne prosto.

Epilepsija.

Kdor trpi na božjasti, krču in drugih nervoznih boleznih, zateva naj knjigo o tem.

52-30 Dobi jo zastonj in poštne prosto v 9

Labudovi lekarni, Frankobrod o. M.

(Privil. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.).

Varstvena znamka: „SIDRO“.

Sinement Capsici comp.,

nadomestek za 12

sidrov - pain - expeller

je vohče priznan kot **izvratno, bolečine tolažeče in odvajalno vmetenje pri prehlajenju** i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1.40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvorne steklenice in skatije z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvorni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlatem levu“

v Pragi

Elizabetna ulica št. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

* Kolodvorska cesta št. 27. *

Zamenjava in eskomptuje!

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spiljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8.— za komad. 1 52—31

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.